

## EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHUS

### TEINE OSAKOND

#### OTSUS

Kaebus nr 56419/15

Heigo LOOG

vs. Eesti

Euroopa Inimõiguste Kohus (teine osakond), olles 31. mail 2016 kokku tulnud komiteena, kuhu kuuluvad:

*esimees* Paul Lemmens,

*kohtunikud* Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

ja *osakonna sekretäri asetäitja ülesannetes* Milan Blaško,

võttes arvesse 8. novembril 2015 esitatud ning eespool nimetatud kaebust,

olles pidanud nõu, tegi järgmise otsuse:

### ASJAOLUD

#### A. Kohtuasja asjaolud

Kaebaja Heigo Loog on Eesti kodanik, kes on sündinud 1971. aastal ja elab Jõhvis. Kohtuasja asjaolud, nagu kaebaja on need esitanud, võib kokku võtta järgmiselt.

18. jaanuaril 2013 esitas kaebaja Viru vanglale taotluse oma lastele enda vabanemistoetuse arvelt raha üle kanda. Kaebaja soovis üle kanda kokku 610 eurot ehk 305 eurot lapse kohta.

13. veebruaril 2013 ei rahuldanud Viru vangla tema taotlust raha üle kanda. Vangla viitas vangistusseadusele (vt asjakohast riigisisest õigust).

Kaebaja vaidlustas vangla raha ülekandmisest keeldumise kohtus, kuid tema kaebusi ei rahuldatud. 30. septembril 2013 jättis Tartu Halduskohus kaebaja nõude rahuldamata, leides, et vangistusseadus ei võimalda kanda üle raha, mis on hoiustatud vabanemistoetusena kinnipeetava jaoks pärast tema vabanemist. Kohus leidis, et selliste rahaülekannete piirangutel on seaduslik eesmärk ja selline kinnipeetava tsiviilõiguste ajutine piirang ei ole tõsine. Kohus leidis, et on mõistlik tagada, et kaebajal on teatud rahasumma ühiskonnas kohanemiseks pärast vanglast vabanemist.

6. veebruaril 2015 jättis Tartu Ringkonnakohus halduskohtu otsuse muutmata. Ringkonnakohus leidis muu hulgas, et kinnipeetavate vabanemistoetuse eesmärk on kaitsta ka kolmandate isikute põhiõigusi seeläbi, et ennetada kinnipeetava uusi kuritegusid, mis on toime pandud põhjusel, et kinnipeetaval pole pärast vabanemist raha.

3. juunil 2015 jättis Riigikohus alama astme kohtute otsused muutmata ja keeldus kaebaja kassatsioonkaebust menetlusse võtmast (haldusasi nr 3-13-970).

#### B. Asjakohane riigisisene õigus ja kohtupraktika

Kohtuasja asjaolude esinemise ajal kehtinud vangistusseadus sätestas:

#### § 44. Isikuarve

„(1) Vanglateenistus kannab kinnipeetava töötasu ja muud kinnipeetavale laekuvad summad kinnipeetava vanglasisesele isikuarvele.

(2) Kinnipeetava isikuarvel olevatest summadest jäetakse 50 protsenti rahaliste nõuete täitmiseks, 20 protsenti hoiustatakse vabanemistoetusena ja ülejäänud summad jäetakse kinnipeetavale vanglasiseseks kasutamiseks vangla sisekorraeeskirjas sätestatud korras. Kui kinnipeetava vastu ei ole rahalisi nõudeid või neid on vähem kui 50 protsendi ulatuses, hoiustatakse ka need summad vabanemistoetusena.

(3) Vabanemistoetust hoiustatakse kuni kolmekordse Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuutöötasu alammäära täitumiseni.

(4) Kinnipeetava soovil võib vabanemistoetust hoiustada käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud suuremas summas, samuti kasutada tema vanglasiseseks kasutamiseks jäetud summasid rahaliste nõuete täitmiseks, saata tema perekonnaliikmele või ülalpeetavale või kanda tema arvelduskontole pangas.”

Kõnealusel ajal võrdus §-s 44 sätestatud summa 960 euroga.

## KAEBUSED

Kaebaja kaebas konventsiooni artiklite 8 ja 13 ning protokoll nr 1 artikli 1 alusel vangla keeldumise peale kanda tema lastele raha vabanemistoetusena hoiustatud raha arvelt; summa, mida ta soovis üle kanda, oli kokku 610 eurot ehk 305 eurot lapse kohta.

## ÕIGUSKÜSIMUSED

1. Protokoll nr 1 artikli 1 alusel esitatud kaebuse kohta märgib EIK, et Eesti seadus näeb kinnipeetava isikuarve kasutamisele ette teatud piirangud seoses vabanemistoetusena hoiustatud summadega. Piirangud tähendavad kontrolli kaebaja vara, nagu on sätestatud nimetatud sätte teises lõikes, kasutamise üle.

Selliste piirangute seaduslik eesmärk on tagada, et kaebajal on teatud rahasumma ühiskonnas kohanemiseks pärast vanglast vabanemist. Vabanemistoetuse seaduslik eesmärk on ka kolmandate isikute põhiõiguste kaitse seeläbi, et ennetada kinnipeetava uusi kuritegusid, mis on toime pandud põhjusel, et kinnipeetaval pole pärast vabanemist raha.

EIK kordab, et konventsiooniosalistel on protokoll nr 1 artikli 1 alusel ulatuslik kaalutusõigus vara üldistes huvides kasutamist kontrollida. Kohtuasjas *Stummer vs. Austria* (nr 37452/02, 7. juuli 2011, punkt 109) leidis EIK, et kinnipeetava varaliste õiguste riive rikuks konventsioonis sätestatud põhimõtteid, kui riive tervikuna vaadates on selgelt põhjendamatu.

Kõnealusel asjas leiab EIK, et riigivõimudele ei saa ette heita seda, et nad pidasid tähtsamaks hoiustada piiratud rahasumma kaebaja vabanemistoetusena. Lisaks märgib EIK, et ajutine piirang mõjutas kaebaja varalisi õigusi vähesel määral.

Riigil on õigus kasutada selliseid meetmeid viisil, mida ta peab kõige kohasemaks kinnipeetavate ühiskonnas kohanemiseks nende vanglast vabanemisel, sealhulgas neile teatud rahasumma tagamine. Vabanemistoetuse summa on üsna tagasihoidlik – vabanemistoetust hoiustatakse kuni kolmekordse Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuutöötasu alammäära täitumiseni (kinnipeetava suhtes lahendi tegemise ajal kokku 960 eurot). Vabanemistoetus ei ole riigi, vaid kinnipeetava vara.

Kokkuvõtteks on protokoll nr 1 artikli 1 alusel esitatud kaebus selgelt põhjendamatu ja tuleb jätta konventsiooni artikli 35 lõike 3 punkti a ja lõike 4 kohaselt läbi vaatamata.

2. Mis puudutab kaebaja perekonnaelu väidetavat riivet artikli 8 alusel, siis leiab EIK, et kaebaja asjas ei saa järeldada, et kinnipeetavate vabanemistoetusena hoiustatavale rahale seaduslike piirangute kehtestamisel on ebaproportsionaalne mõju kaebaja või tema laste olukorrale.

Kaebaja ei ole selgitanud, miks oli ühtäkki vaja teha ühekordne ülekanne oma lastele just vabanemistoetuse arvelt. Miski ei viita sellele, et tema lapsed oleksid vajanud kiiresti raha või oleks esinenud muud tema laste heaolu mõjutavad olulised asjaolud. Kaebaja ei esitanud ka ühtegi sellist väidet.

Eeltoodust tulenevalt on artikli 8 alusel esitatud kaebus selgelt põhjendamatu ja tuleb jätta konventsiooni artikli 35 lõike 3 punkti a ja lõike 4 kohaselt läbi vaatamata.

3. Konventsiooni artikli 13 alusel esitatud kaebuse kohta märgib EIK, et kaebaja ei suutnud seda põhjendada. Riigil on konventsiooni artikli 13 alusel kohustus tagada, et igäühel, kellel on vaidlustatav kaebus, oleks tõhus õiguskaitsevahend riigivõimude ees. Eespool esitatud järeldusi arvesse võttes puuduvad kaebajal kõnealuses asjas vaidlustatavad kaebused konventsiooni artikli 8 ja protokoll nr 1 artikli 1 alusel.

Eeltoodust tulenevalt on ka kaebuse see osa ilmselgelt põhjendamatu ja tuleb jätta konventsiooni artikli 35 lõike 3 punkti a ja lõike 4 kohaselt läbi vaatamata.

Sellest lähtudes kohus ühehäälselt

*tunnistab* kaebuse vastuvõetamatuks.

Koostatud inglise keeles ja tehtud teatavaks kirjalikult 23. juunil 2016.

Milan Blaško  
Sekretäri asetäitja ülesannetes

Paul Lemmens  
Esimees